Ügyszám: 72/K/2008-3

[…] részére

Tisztelt […]!

Megkaptam beadványát, melyben azzal kapcsolatban kéri állásfoglalásomat, hogy jogszerű-e, ha óvodákban, bölcsődékben webkamerát helyeznek el, amely egy jelszóval védett weboldalra közvetíti a képet. Az üggyel kapcsolatban a következő állásfoglalást teszem.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 1. pontja szerint személyes adat bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. Továbbá a 2. pont alapján különleges adat többek között az egészségi állapotra vonatkozó adat. A 9. pont meghatározása alapján adatkezelésnek minősül a fénykép-, hang-, vagy képfelvétel készítése, illetve nyilvánosságra hozatala.

Az Avtv. 3. § (1) bekezdése szerint személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény elrendeli. A (2) bekezdés értelmében különleges adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett írásban hozzájárul, vagy törvény elrendeli.

A fentiek alapján egy ember arca, képmása személyes adatnak, a képfelvétel készítése, valamint rögzítése pedig adatkezelésnek minősül, amihez – külön törvényi felhatalmazás hiányában – az érintett hozzájárulása szükséges.

Az adatvédelmi biztos jogkörében eljárva le kell szögeznem, hogy még hallgatólagosan sem szeretnék támogatni egy olyan koncepciót, melynek célja, hogy az óvodákat, illetve bölcsődéket akár csak megfigyelési funkcióval is működő kamerákkal lássa el. Ennek kimondásakor azt a jogpolitikai megfontolást is figyelembe veszem, mely szerint a kamerás megfigyelés elterjedése a magánszféra indokolhatatlan zsugorodásával jár, ami elfogadhatatlan kellően kényszerítő körülmények megléte nélkül.
A gyermekek viselkedését negatív irányban befolyásolhatja a képfelvevő berendezések elhelyezése, hiszen emiatt folyamatos ellenőrzés alatt lennének, minek következtében magatartásuk – tartva egy esetleges szülői vagy felügyelői büntetéstől – önkéntelenül is eltérne a természetestől. Így a „megfigyeltség” érzése már kiskorban is megjelenhet, ami károsan befolyásolhatja személyiség-fejlődésüket, továbbá azt is eredményezheti, hogy később, a kamerák látóköréből kikerülve azt tegyen, amit akar, hiszen „senki” nem látja.
Aggályosnak tartom azt is, hogy például betegség esetén a kamerák által közvetített képen keresztül arra egyértelműen jogosulatlan személyek is indokolatlan mértékben betekintést nyerhetnek a gyerekek egészségügyi állapotába. Ilyen helyzetekben fokozottan indokolt, hogy az érintettek személyes adatai kezelésével összefüggésben különleges érzékenységgel járjanak el, ennek megfelelően az internetes felületre történő képtovábbítás - még ha az csak szűk körben válik is elérhetővé – a gyermekek személyiségi jogainak jelentős sérelmével járhat.
Szintén problémásnak látom az ötlet azon vetületét, mely a szülők magatartásával kapcsolatos. A bölcsődében vagy óvodában a szülő egy-egy megnyilvánulása adott esetben a közvetített képen keresztül téves következtetés levonására adhat okot, hiszen ez csak egy szűk részét enged láttatni e családi viszonyból. Ezáltal a szülők ki lennének téve más szülők negatív megjegyzéseinek vagy esetleges elítélő véleménynyilvánításának. Másfelől a gyermek és szülő közötti kapcsolat olyan bensőséges viszony, mely nem tartozik senki másra, vagyis a „megfigyelés” megengedhetetlen beavatkozást jelentene a család magánszférájába.
A pedagógusok esetében a kamerás megfigyelés lehetőséget ad a gyermekfelügyeleti intézmények vezetői számára a rendszeres ellenőrzésre. Ez egyrészt szintén sérti az érintett dolgozók személyiségi jogait, másrészt az állandó „megfigyeltség-érzés” hátráltatja a gondozók természetes viselkedését, a gyermekkel való gondtalan és felhőtlen kapcsolat kialakítását.
Végezetül fontosnak tartom idézni az Avtv. 5. §-ában foglalt célhoz kötöttség elvét, mely szerint *„személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség*

teljesítése érdekében lehet”. Továbbá *„csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas, csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig.”* Az Ön által hivatkozott Kongresszuson is említett célok eléréséhez a kamerás megfigyelés szükségtelen és aránytalan beavatkozást jelentene a képfelvevő berendezésekkel felszerelt intézményekben elhelyezett gyermekek, szüleik, illetve az ott dolgozó személyek magánéletébe.
Összefoglalva elmondható, hogy egyértelműen ellenzem a kamerarendszer kiépítését bármely gyermekfelügyeleti intézmény területén, mivel a megfigyelés, illetve a képek internetes felületre történő továbbítása az érintettek személyhez fűződő jogait nagymértékben sértené, továbbá előre nem látható mértékben negatívan befolyásolhatja mind a gyermekek személyiségének fejlődését, mind az intézményben folyó munkát.

A személyes adatok védelmével és a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos kérdéseivel kérem a jövőben is forduljon hozzám bizalommal.

Budapest, 2008. május 30.

Üdvözlettel,

Az adatvédelmi biztos jogkörében eljárva:

Dr. Szabó Máté

az állampolgári jogok országgyűlési biztosa